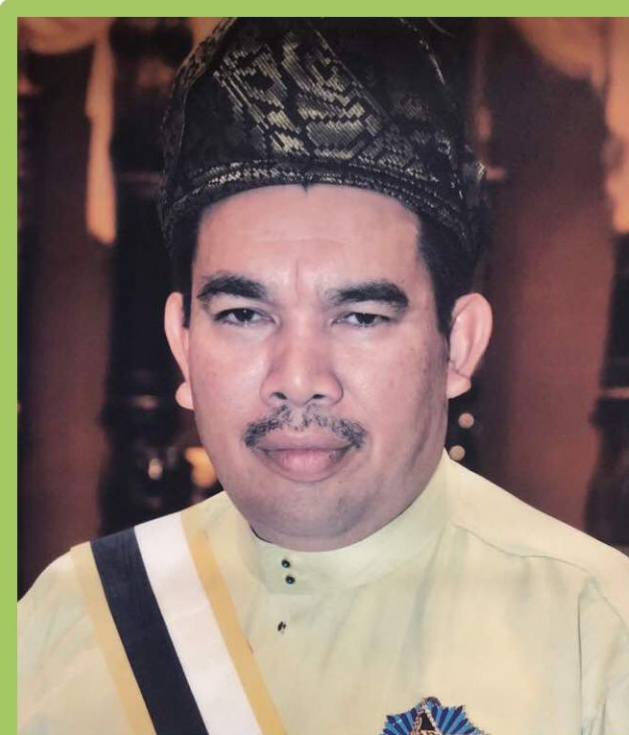

SEKAPUR SIRIH, SECANGKIR KOPI TEMUBUAL BERSAMA PERSONALITI PILIHAN YBHG. DATO ABDUL RAZAK MUSA PENGURUS LEMBAGA PENCEGAHAN JENAYAH DAN PRESIDEN JALSOA SESI 2018/2020

INSIGHT: Bolehkah YBhg. Dato' menceritakan latar belakang YBhg. Dato'?

Dato' Razak : Saya dilahirkan di Kampung Gajah, Perak. Saya merupakan anak ketiga daripada enam orang adik beradik. Saya telah berkahwin dan dikurniakan empat orang anak dan dua orang cucu. Saya mendapat pendidikan awal di Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Inggeris Teluk Bahang, Perak dan kemudiannya menyambung pelajaran di Sekolah King Edward, Taiping, Perak bermula dari Tingkatan 1 hingga Tingkatan 6 atas. Seterusnya, saya menyambung pengajian ke peringkat Ijazah Sarjana Muda Undang-Undang di Universiti Malaya pada tahun 1982 hingga 1986.

INSIGHT: Sudikah YBhg. Dato' berkongsi hobi di masa lapang?

Dato' Razak : Hobi saya secara amnya adalah bersukan. Sejak dari bangku sekolah lagi, saya cukup aktif dalam sukan dan mewakili sekolah dalam pelbagai sukan seperti bola sepak, sepak takraw dan ping pong. Hobi saya berterusan sehingga ke sekolah menengah dan turut aktif dalam sukan ragbi. Semasa melanjutkan pengajian di Universiti Malaya, saya telah mewakili Fakulti Undang-Undang dalam sukan sepak takraw, hoki dan juga bola sepak.

Dato' Razak : Selain bersukan, saya turut meminati aktiviti berpersatuan. Secara peribadi saya berpandangan bahawa, berpersatuan dapat mendekatkan kita dengan masyarakat dan mewujudkan komuniti yang sihat. Di Universiti Malaya, saya merupakan Presiden Persatuan Anak Perak dan Presiden Persatuan Kolej Kelima. Dalam pada masa yang sama, saya juga merupakan Presiden Persatuan Bekas Pelajar Sekolah King Edward dari tahun 1992 sehingga kini.

Selain itu, saya turut dipilih sebagai Presiden Persatuan Pegawai Perkhidmatan Kehakiman dan Perundangan (JALSOA) dari tahun 2016 sehingga tahun 2020. Dalam aktiviti kemasyarakatan pula, saya menjadi Pengerusi Rukun Tetangga Seksyen 7, Bandar Baru Bangi. Saya berpandangan aktiviti kemasyarakatan sebegini dapat mendedahkan kita kepada pelbagai lapisan masyarakat.

INSIGHT: Bolehkah YBhg. Dato' berkongsi latar belakang kerjaya/professional YBhg. Dato'?

Dato' Razak : Saya telah memulakan kerjaya saya di dalam perkhidmatan awam sebagai Majistret di Mahkamah Majistret Teluk Intan, Perak pada tahun 1987.

DISCLAIMER

The information contained in this website is for general information purposes only. While we endeavour to keep the information up to date and correct, we make no representations or warranties of any kind, express or implied, about the completeness, accuracy, reliability, suitability or availability with respect to the website or the information contained on the website for any purpose. Any opinion expressed is the personal opinion of the contributors. Nothing on this website constitutes, or is meant to constitute advice of any kind. Any reliance you place on such information is therefore strictly at your own risk. In no event will we be liable for any loss or damage including without limitation, indirect or consequential loss or damage, or any loss or damage whatsoever arising from loss of data or profits arising out of, or in connection with, the use, reference to, or reliance of this website.

Dato' Razak : Saya juga pernah berkhidmat sebagai Majistret di beberapa buah daerah lain di Perak sehingga 1 Ogos 1992. Kemudian, saya telah ditukarkan ke Jabatan Peguam Negara dan menjawat jawatan Timbalan Pendakwa Raya di Alor Setar, Kedah.

Pada 1 Januari 1997, saya telah ditukarkan sebagai Timbalan Pendakwa Raya Perlis merangkap Ketua Unit Pendakwaan Negeri. Selanjutnya, saya ditugaskan berkhidmat di Pulau Pinang, juga sebagai Ketua Unit Pendakwaan Negeri. Pada 1 Julai 2007, saya telah dilantik sebagai Timbalan Ketua Bahagian Pendakwaan III.

Bermula 16 Disember 2007 hingga 31 Disember 2013 saya kemudian berkhidmat sebagai Pengarah Perundangan Badan Pencegah Rasuah (yang kini dikenali sebagai Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia). Pada 1 Januari 2014, saya telah berkhidmat sebagai Penasihat Undang-Undang Negeri Kelantan sehingga 31 Ogos 2014 di mana saya kembali sekali lagi di Bahagian Pendakwaan sebagai Timbalan Ketua Bahagian II. Seterusnya, pada 1 September 2016 saya telah menjawat jawatan Pengerusi Lembaga Pencegahan Jenayah, Kementerian Dalam Negeri dan menjawat jawatan ini sehingga ke hari ini.

INSIGHT: Bolehkah YBhg. Dato' berkongsi pengalaman pahit manis YBhg. Dato' sepanjang berkhidmat di dalam perkhidmatan awam?

Dato' Razak : Alhamdulillah, saya sentiasa berfikiran positif dalam menjalankan tugas. Pada saya, sebarang perkara yang terjadi sepanjang hidup saya baik daripada segi kerja mahu pun kehidupan peribadi saya, saya yakin dan percaya bahawa semua yang terjadi adalah positif dan tiada yang negatif.

Dato' Razak : Maka, saya menghargai setiap masa yang saya lalui sepanjang perkhidmatan. Namun, perkara paling manis adalah apabila saya telah diberi penghargaan Anugerah Perkhidmatan Cemerlang sebanyak dua kali iaitu pada tahun 1990 semasa berkhidmat sebagai pegawai kehakiman dan sekali lagi pada tahun 2006 semasa saya berkhidmat sebagai pegawai undang-undang. Saya juga telah dianugerahkan dengan empat pingat iaitu pingat DIMP, PJN, SMP dan AMP.

Kerjaya saya sebahagian besarnya adalah sebagai Timbalan Pendakwa Raya (TPR). Sepanjang perkhidmatan saya sebagai TPR, saya mengendalikan kes dengan mengikut kebolehan saya dan saya tidak menyasarkan sabitan sebagai matlamat. Perkara yang paling penting adalah bagi menegakkan keadilan dan mengendalikan kes dengan cara yang terbaik. Alhamdulillah, sehingga kini, saya sentiasa mendapat kerjasama yang cukup baik daripada rakan sejawat dan pegawai-pegawai bawahan.

Secara keseluruhannya, saya amat positif dan yakin bahawa tiada peristiwa yang membuatkan saya kecewa sepanjang perkhidmatan saya kerana keutamaan saya adalah profesionalisme dalam menjalankan tugas demi bangsa, agama dan negara.

INSIGHT: Bolehkah YBhg. Dato' berkongsi nasihat dan panduan tentang bagaimana menjadi seorang pegawai undang-undang yang berpengetahuan tinggi, cekap, dan efektif?

Dato' Razak : Saya percaya tidak ada jalan pintas untuk kita berjaya secara mendadak. Kita seharusnya membuat persediaan sebelum memulakan sesuatu tugas atau menjalankan kes. Umpamanya, sebelum keputusan dibuat samada semasa mendengar kes atau pun untuk menuduh seseorang atau tidak, kita harus berfikiran terbuka dan mengambil kira segala fakta. Saya berpegang bahawa kesemua tugas harus dijalankan secara *impartial* dan adil.

Dato' Razak : Selain melakukan persediaan rapi, semangat kerja berpasukan (*espirit de corp*) harus ditanam, dididik dan disemai ke dalam diri pegawai-pegawai.

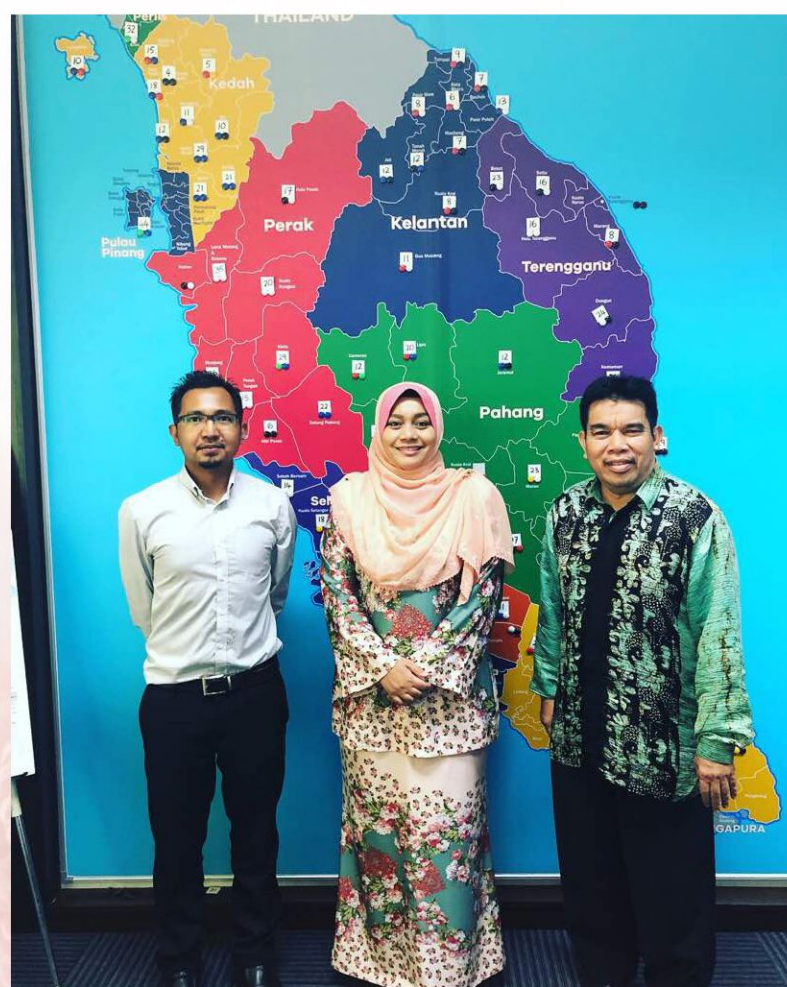
Sepanjang 32 tahun saya berkhidmat, saya boleh bergaul dengan sesiapa sahaja termasuk dengan pihak mahkamah dan peguam. Perkara paling penting adalah sikap profesionalisme kita semasa bekerja.

INSIGHT: **Harapan dan pesanan YBhg' Dato' sebagai Presiden JALSOA kepada pegawai-pegawai muda?**

Dato' Razak : Sebagai Presiden JALSOA, saya ingin menasihati pegawai-pegawai muda bahawa perjalanan anda masih jauh lagi ke hadapan. Kita perlu banyak bersabar dan jangan terlampau mengejar cita-cita atau cepat menjadi kaya. Sebagai penjawat awam, kita seharusnya menghormati pegawai-pegawai yang lebih kanan. Kepada pegawai-pegawai kanan pula, saya juga ingin berpesan untuk sentiasa bersedia untuk membimbing pegawai-pegawai yang lebih muda.

Saya percaya dan bergantung sepenuhnya pada ketentuan dan rezeki. Jadi, saya berharap ahli-ahli JALSOA dapat menghadapi segala cabaran dan rintangan dengan sabar. Percayalah kepada rezeki dan ketentuan Tuhan. Yang utamanya, kita harus bertugas dengan berintegriti serta bersungguh-sungguh.

Bagi pihak JALSOA, kami akan membela kebajikan ahli-ahli walaupun dalam kapasiti yang terhad. Namun, tidak ada istilah berputus asa dalam kamus JALSOA dan kebajikan dan nasib ahli-ahli sentiasa menjadi keutamaan kami. Perlu diambil maklum bahawa peluang kenaikan pangkat agak terhad disebabkan bilangan pegawai-pegawai yang kini cukup ramai. Namun, apabila sampai masa kelak, akan tiba rezeki kita semua.

MESYUARAT LEMBAGA PENGURUSAN ILKAP BIL. 2 TAHUN 2018

Mesyuarat Lembaga Pengurusan ILKAP Bil. 2 Tahun 2018 telah berlangsung dengan jayanya pada 25 Oktober 2018 (Khamis), bermula jam 10.00 pagi di Bilik Mesyuarat Utama, Bangunan ITITC, ILKAP, Bandar Baru Bangi, Selangor. Mesyuarat ini telah dipengerusikan oleh YBhg. Datuk Seri Dr. Ismail bin Haji Bakar, Ketua Setiausaha Negara.

Mesyuarat ini juga turut dihadiri oleh YBhg. Dato' Sri Latifah binti Hj. Mohd Tahar (Ketua Pendaftar, Mahkamah Persekutuan Malaysia), YBhg. Dato' Ilani binti Mohamad Ibrahim (Penggubal Undang-undang Parlimen, Bahagian Gubalan, Jabatan Peguam Negara).

ILKAP SPEAKER SERIES **BIL. 2 TAHUN 2018**

Program *ILKAP Speaker Series* (ISS) Bil. 2 Tahun 2018 telah diadakan pada 11 Oktober 2018 bertempat di Auditorium ILKAP. Program ini merupakan suatu platform perkongsian pengetahuan dan pengalaman penceramah terkenal serta terkemuka di kalangan pengamal undang-undang yang berkongsi berkenaan dengan isu-isu perundangan terkini di Malaysia. Syarahan yang bertajuk "*The Constitution at a Crossroad*" yang telah disampaikan oleh YBhg. Emeritus Prof. Datuk Dr. Shad Saleem Faruqi, *Tunku Abdul Rahman Chair Holder, Faculty of Law, University of Malaya* sebagai penceramah jemputan.

Program ini telah mendapat sambutan yang menggalakkan dan mendapat maklumbalas yang positif daripada seramai 217 orang peserta yang hadir. Antara inti pati ceramah yang disampaikan adalah mengenai kuasa dan peranan Perlembagaan Persekutuan serta hak-hak yang diberikan Perlembagaan Persekutuan. Penceramah juga turut mengupas isu yang berkaitan kuasa Perlembagaan Persekutuan sebagai undang-undang tertinggi Persekutuan, kedudukan agama Islam sebagai agama rasmi Persekutuan dan kuasa Mahkamah melalui Semakan Kehakiman.

Pemakaian dan penggunaan prinsip keadilan semulajadi (*natural justice*) bagi pengurusan kes dan tindakan tatatertib terhadap penjawat awam di Malaysia

**Rafiqha Hanim Mohd Rosli
Haslamizan bin Maliki
Institut Latihan Kehakiman dan Perundangan**

A. Pengenalan

Perkataan 'tatatertib' merupakan dua istilah Bahasa Melayu iaitu 'tata' dan 'tertib' yang mana kemudian telah digabungkan menjadi satu perkataan Bahasa Melayu. Mengikut Kamus Dewan Bahasa dan Pustaka, 1995, 'tata' bermakna 'peraturan atau acara' dan 'tertib' bermakna 'peraturan yang baik dan telah ditetapkan'. Tatatertib pula dimaksudkan sebagai 'peraturan-peraturan yang mesti dipatuhi'.¹

Umum mengetahui bahawa sesuatu tindakan tatatertib adalah dijalankan mengikut peraturan-peraturan dan dasar bagi menjamin pencapaian matlamat yang dirancang serta menegakkan kawalan disiplin di kalangan pegawai/kakitangan sesuatu organisasi. Kawalan-kawalan disiplin bagi penjawat awam di Malaysia adalah termaktub dalam Perlembagaan Persekutuan melalui suruhanjaya tertentu seperti Suruhanjaya Pendidikan, Suruhanjaya Perkhidmatan Awam, Suruhanjaya Pasukan Polis, Suruhanjaya Perkhidmatan Kehakiman dan Perundangan dan lain-lain.² Penubuhan suruhanjaya - suruhanjaya ini diwujudkan adalah bagi tujuan memantau, melantik, mengesahkan, memasukkan mana-mana pegawai ke jawatan tetap atau berpencen, urutan kenaikan pangkat, pertukaran dan menjalankan kawalan tatatertib ke atas semua pegawai dan kakitangan di bawah kawalannya.

Sehubungan itu, bagi mana-mana penjawat awam yang ingin menamatkan atau ditamatkan kerjaya sebagai penjawat awam perlu mematuhi kesemua peraturan-peraturan yang telah ditetapkan sebagai penjawat awam.³

Di atas perkara ini, pengurusan tatatertib dalam perkhidmatan awam amat penting bagi melahirkan pekerja yang berdisiplin, bermotivasi serta mengamalkan nilai-nilai murni dalam melaksanakan tugas-tugas dalam perkhidmatan. Ia juga dapat menjaga imej kerajaan dan juga imej perkhidmatan awam secara umum. Tindakan tatatertib perlu diambil agar dapat memperbaiki tingkah laku mereka pada masa hadapan dan secara tidak langsung akan menjadi panduan kepada penjawat awam lain.

Semua pihak yang bertanggungjawab dalam mengendalikan sesuatu perbicaraan tatatertib termasuk kakitangan awam, haruslah mengendalikannya dengan adil dan saksama. Keperluan berlaku adil ini amat penting kerana kebanyakan tindakan atau keputusan yang dibuat oleh pihak pengurusan tertinggi boleh menjejaskan hak seseorang sama ada hak terhadap diri atau harta benda. Kesan daripada hukuman yang dikenakan ada kalanya boleh menyebabkan penjawat awam terbabit kehilangan segala faedah serta hak seperti pencen, gratuiti, perubatan serta ganjaran cuti terkumpul yang sepatutnya diperolehi. Oleh sebab itu, kesemua tindakan berkaitan dengan perbicaraan tatatertib ini perlu diambil dengan telus, adil serta saksama.

1. Kamus Dewan Bahasa dan Pustaka, 1995, Pencetakan Dewan Bahasa dan Pustaka, Kuala Lumpur.

2. Perkara 132 (2) Perlembagaan Persekutuan Malaysia.

3. *Ibid.*

Sebarang pelanggaran terhadap peraturan-peraturan, dasar dan etika disiplin jabatan akan mengakibatkan kepincangan terhadap pencapaian matlamat jabatan serta dianggap mencemar imej sesebuah jabatan itu. Disiplin atau tatatertib bukan sekadar bermakna arahan, peraturan dan latihan, malah juga merangkumi peraturan-peraturan, perintah-perintah serta undang-undang yang mesti dipatuhi oleh setiap kakitangan kerajaan di semua peringkat. Penetapan disiplin dalam organisasi bermaksud memberi perhatian terhadap peraturan yang diamalkan dalam organisasi, bertujuan mengekalkan arahan, keamanan dan mutu produktiviti untuk menjamin pencapaian dan matlamat organisasi.

B. Prinsip Keadilan Semula Jadi (natural justice) dalam tindakan tatatertib terhadap penjawat awam.

Prinsip keadilan semulajadi atau "*natural justice*" tidak terdapat dalam mana-mana statut dan kebanyakan prinsip ini adalah divedok dan diambil daripada prinsip-prinsip sedia ada dalam agama atau undang-undang semula jadi.⁴ Dalam era moden ini ianya dipercayai telah dicipta oleh Mahkamah "*common law*" di England. Perkara 160(2) Perlembagaan Persekutuan mentakrifkan bahawa pemakaian undang-undang di Malaysia termasuk pemakaian '*common law*' di mana tiada undang-undang khas atau statut yang menyatakan sebaliknya.⁵

MP Jain di dalam buku beliau, *Administrative Law of Malaysia and Singapore*⁶ menjelaskan berkenaan dengan ketelusan proses ini di dalam buku beliau:

"The general principle is that all the material which is being relied upon by an adjudicating authority for giving its decision against a person should be brought to his notice and he be given an opportunity to comment, criticize, explain or rebut the same. No material should be relied upon against a party without giving him an opportunity of explaining the same. For the right of hearing to be effective, it is necessary that the authority should not rely on any material against a person without appraising him of the same. The right of hearing may be of little value if the individual is kept in the dark as to the evidence against him and is not given an opportunity to deal with it. The right to know the materials on which the authority is going to take a decision forms part of the right to defend. If without disclosing any evidence to the party, the authority takes the same into consideration, and decides the matter against him, then the decision is vitiated for it amounts to a denial of a real and effective opportunity to the party to meet the case against him. It means that evidence should not be collected behind the back of the concerned party; if some evidence comes like this, then it must be brought to his attention so that he may explain or controvert the same. The principle of disclosure of evidence to the defendant can be seen working in many court cases." (emphasis added).⁷

C. Definisi dan Konsep Hak Keadilan Semulajadi

Terdapat beberapa konsep penting mengenai pemakaian prinsip hak keadilan semulajadi dalam konteks pentadbiran antaranya apabila sesuatu tindakan pihak berkuasa boleh menjejaskan hak atau kepentingan atau jangkaan yang sah (*legitimate expectation*) seseorang, maka prinsip ini akan terpakai.⁸

4. M.P.Jain, 1997, *Administrative Law Of Malaysia And Singapore (Third Edition)*, Malayan Law Journal, Malaysia di m.s. 226.

5. Fariza Romli, Nuarrual Hilal Md Dahlan & Rusniah Ahmad, Kolej Undang-Undang, Kerajaan dan Pengajian Antarabangsa Universiti Utara Malaysia, Sintok, Kedah, "Prinsip Keadilan Asasi Dalam Undang-Undang Berkaitan Prosedur Perbicaraan Tatatertib Di Jabatan Polis: Suatu Analisa", <<http://uumjls.uum.edu.my/images/2012-PastIssues/6-2012.pdf>> (dilihat pada 30 Oktober 2018).

6. Supra, M.P.Jain, 1997, di m.s. 298 hingga 299.

7. *Ibid.*

Ia juga tidak membezakan sama ada kuasa membuat keputusan itu adalah kuasa kehakiman, kuasa separa kehakiman atau kuasa pentadbiran tulen. Hak untuk didengar ini diberikan juga walaupun mana-mana statut tiada peruntukan mengenainya. Kelompongan mahu pun kekosongan (*lacunae*) ini perlu dilengkapi dengan *common law*, sebagaimana yang diperuntukan dalam kes *Cooper Iwn Wandworth Board of Works*.⁹

D. Prinsip Keadilan Semula Jadi

Prinsip keadilan semulajadi merupakan satu konsep yang berkembang daripada sistem *common law*. Prinsip ini penting kerana menjadi asas di dalam membuat suatu keputusan yang adil dan saksama oleh mana-mana individu atau badan yang ditugaskan untuk bertindak secara kehakiman.¹⁰

Professor De Smith menyebut:

“Peraturan keadilan asasi adalah taraf minimum dalam membuat keputusan yang saksama yang dikenakan oleh undang-undang terhadap orang atau badan yang bertugas yang bertindak secara kehakiman...isi kandungan keadilan asasi boleh berubah-ubah mengikut kesesuaian dan boleh berbeza-beza..., yang penting ialah kepentingan pihak yang terlibat perlu diambil kira”.¹¹

A.V Dicey telah menerangkan dalam bukunya dengan memberikan pandangan berikut:

“Penjawat awam hendaklah melaksanakan tugas yang dirujuk kepada tanpa berat sebelah dan memberi peluang kepada pihak-pihak untuk membentangkan kesnya dalam bentuk yang mencukupi. Namun pentadbir boleh mengikut kaedahnya dan acaranya yang tersendiri walaupun dia tidak selalu mengikut cara mahkamah undang-undang.”¹²

Bagi tujuan pemahaman, terdapat dua prinsip utama hak keadilan semulajadi yang perlu dipatuhi oleh Pihak Berkuasa Tatatertib (PBT) sesuatu organisasi ketika mempertimbangkan kes disiplin jabatan iaitu :

(i) Prinsip *audi alteram partem* (*the right to be heard*) orang yang dituduh perlu diberi peluang yang mencukupi untuk menyatakan kesnya semasa persidangan. Antara ciri-ciri penting yang perlu ada dalam prinsip pertama ini ialah :

(a) Keperluan memberi sesuatu notis terlebih dahulu tentang kesalahan yang telah dilakukan oleh individu tersebut.

Sekiranya seseorang penjawat awam akan dikenakan tindakan tatatertib, beliau hendaklah terlebih dahulu dimaklumkan berkenaan dengan jenis kesalahan yang telah beliau dilakukan yang merangkumi masa dan tarikh kejadian dilakukan, lokasi kesalahan, jenis perbuatan yang dilakukan, kepada siapa kesalahan dilakukan dan peraturan disiplin mana yang telah dilanggari perlu ada dalam pertuduhan tersebut.

Pemakluman ini adalah penting bagi membolehkan pihak yang dituduh dapat diberikan keadilan serta diberikan ruang dan peluang untuk membela diri atau memberikan penafian berkenaan dengan pertuduhan yang dibuat terhadap beliau. Hakim Lord Denning dalam kes *Surrindar Singh Kanda v. Kerajaan Malaysia*¹³ berkata :

“Jika hak untuk didengari hendak dijadikan hak sebenar-benarnya yang amat bermakna, ia hendaklah juga dikaitkan dengan hak orang yang dituduh untuk mengetahui kes yang dikenakan terhadapnya”.

9. [1863] 14 CBNS 180.

10. Zulkifli Ahmad Makinudin, “Disciplinary Proceedings Against Public Officers And The Right To Be Heard Under The Federal Constitution Of Malaysia,” *Current Law Journal*. CLJ 5 (2012).

11. De Smith, *The Constitutional and Administrative Law*, Ed 5, (Harry Street dan Rodney Brazier(ed) Middlesex: Penguin Books, (1985) 582

12. A.V. Dicey, 1987, *An Introduction to the study of the Law of the Constitution*, Edisi 10. London: Macmillan Education Ltd. Hlm xxxiii

13. (1962) MLJ 169.

Jika terdapat lebih dari satu pertuduhan maka setiap satu pertuduhan itu mesti dimaklumkan kepada penjawat awam tersebut. Mengikut prinsip keutamaan keadilan, ianya telah menetapkan bahawa sekiranya seseorang itu telah dituduh dengan apa-apa pertuduhan, setiap perkara yang berkaitan dengan pertuduhan tersebut perlu dimaklumkan kepada beliau sebelum apa-apa tindakan lanjut diambil terhadap beliau.¹⁴

Bagi kes tatatertib yang menjurus hukum pembuangan kerja atau penurunan pangkat, hak dan peluang yang munasabah untuk didengar mesti dipatuhi oleh PBT sesuatu jabatan. Hak ini dinyatakan dalam Perkara 135 (2) Perlembagaan Pesekutuan. Dalam kes *Mahan Singh v. Kerajaan Malaysia* Hakim Lord Diplock¹⁵ menyatakan :

"Secara *prima facie* , Yang Dipertuan Agong boleh menamatkan perkhidmatan mana-mana penjawat awam tanpa notis dan pada masa yang Baginda suka ; tetapi hak ini tertakluk kepada Perkara 135(2) Perlembagaan iaitu Penjawat Awam tidak boleh dibuang kerja tanpa diberi hak didengari kesnya."

¹⁶
Craig dalam bukunya juga menyatakan bahawa dalam kurun ke-19 prinsip ini digunakan dengan meluas oleh badan kerajaan dan pihak swasta termasuk kelab, pertubuhan dan persatuan pekerja sepertimana yang diputuskan di dalam kes *Cooper v. Wandsworth Board of Works*¹⁷:

"...*domolition powers vested in defendent Board were to be subjected to notice and hearing requirements..*"

(b) Peluang yang secukupnya untuk membuat representasi atas pertuduhan yang dikenakan. Representasi ini samada secara lisan atau bertulis.

Apabila pertuduhan telah dimaklumkan, maka hendaklah diberi peluang masa secukupnya untuk orang yang dituduh mengemukakan pembelaan dengan membuat representasi. Tempoh yang ditetapkan dalam Peraturan-Peraturan Pegawai Awam (Kelakuan dan Tatatertib) (Pindaan) 2002 (PPKT 2002) ialah dalam tempoh 21 hari mulai daripada tarikh seseorang pegawai itu dimaklumkan berkenaannya dengan fakta itu.¹⁸

Peraturan 34(1) PPKT 2002 juga telah memasukkan elemen 'peluang yang munasabah untuk didengar', selari dengan peruntukan yang terdapat di dalam Perkara 135(2) Perlembagaan Persekutuan bergantung kepada beberapa pengecualian seperti yang tersebut di dalam peruntukan berkenaannya.¹⁹

Persoalan berikut ialah berkenaannya cara pembelaan dibuat, samada boleh diterima secara lisan atau representasi secara bertulis. Menurut Peraturan 37(2) (B) PPKT 2002 representasi pembelaan hendaklah diberikan dalam bentuk penulisan. Dalam kes *Najar Singh v. Kerajaan Malaysia* , Mahkamah telah menyatakan bahawa penjawat awam perlu diberikan peluang untuk membela dirinya sebelum apa-apa keputusan diberikan ke atas beliau.²⁰

14. Supra, n.12, A.V Dicey telah menyatakan berkenaannya dengan Prinsip "the rule of law" di m.s. 202 hingga 203.

15. [1978] 2 MLJ 133.

16. P.P. Craig, (1999), Administrative Law (Fourth Edition), Publish by Sweet & Maxwell, London.

17. (1863) 14 C.B.(NS) 180.

18. Peraturan 36, PPKT 2002. Notis perlu dimaklumkan kepada subjek sebagaimana peruntukan Peraturan 52 PPKT 2002.

19. Perkara 135(2) (a)-(d) Perlembagaan Persekutuan.

20. (1976) 1 MLJ 203. Begitu juga dalam kes *Yusuf bin Sudin v. SPP Anor* hakim menyebut :

"...*plaintiff has been given a reasonable opportunity of being heard. The Right to be heard does not require that the person concerned be given an oral hearing... its failure has occasioned no procedural unfairness...*

(c) Hak untuk menyoal saksi dan hak untuk diwakili oleh seorang peguam.

Semasa persidangan kes tatatertib, adakalanya anggota PBT mendapati beberapa isu yang memerlukan penjelasan lanjut atau siasatan berkenaan dengan perkara tersebut adalah suatu kemestian bagi membolehkan keadilan dapat diberikan kepada semua pihak yang terlibat. Oleh demikian, PBT boleh melantik satu Jawatankuasa Siasatan terdiri daripada tidak kurang daripada 2 orang pegawai untuk mendapatkan maklumat berkenaan. Biasanya isu ini ditimbulkan dalam representasi subjek dan pegawai penyiasat kes tatatertib tidak mengambil perhatian akan isu tersebut.²¹

Dalam proses Jawatankuasa Siasatan menjalankan siasatan, sekiranya mempunyai keperluan untuk sesoerang pegawai itu hadir, maka Jawatankuasa Siasatan boleh membenarkan pegawai itu hadir bersama dan ketika ini boleh mengemukakan soal balas kepada saksi-saksi yang memberi keterangan di hadapan Jawatankuasa Siasatan.²² Kesemua prosedur ini perlu dipatuhi dan kegagalan mematuhi prosedur ini akan memberi kesan kepada keputusan PBT termasuklah kemungkinan sesuatu keputusan PBT itu diketepikan (*quashed*) oleh Mahkamah.²³ Sekiranya subjek atau orang yang kena tuduh memerlukan khidmat seorang peguam, beliau boleh mendapatkan khidmat pegawai dan peguam akan hadir sama untuk membela diri semasa siasatan dijalankan oleh Jawatankuasa Siasatan.²⁴

(d) Hak diberitahu keputusan tindakan disiplin.

Apabila kesemua prosedur dan siasatan dalaman dijalankan bagi menentukan salah laku tatatertib dan PBT telah membuat keputusan maka keputusan itu mesti diberitahu kepada subjek. Keputusan ini samada bersalah dan dijatuhkan hukuman atau tidak bersalah serta dibebaskan dari pertuduhan.²⁵

Umumnya, mengikut peruntukan di atas, PBT perlu menyatakan alasan keputusan sebab sesuatu keputusan itu diberikan sebagaimana yang dinyatakan di dalam kes *Hong Leong Equipment v. Liew Fook Chuan*²⁶, YA Dato' Sri Gopal Sri Ram telah menyatakan bagi membantu Mahkamah lebih memahami sesuatu keputusan itu, adalah lebih wajar sekiranya PBT atau mana-mana pihak yang diberikan kuasa untuk membuat keputusan memaklumkan berkenaan dengan alasan-alasan dan mengapa sesuatu keputusan itu diberikan kepada subjek.²⁷

(e) Hak untuk merayu dan didengar semula.

Hak untuk merayu adalah antara hak yang penting bagi seseorang penjawat awam dalam mana-mana kes tatatertib. Hak ini akan wujud apabila penjawat awam berkenaan berasa tidak puas hati dengan keputusan yang diberikan oleh mana-mana pihak berkuasa tatatertib.²⁸

21. Peraturan 37A dan 37B, PPKT 2002.

22. Peraturan 37B(2), PPKT 2002.

23. Abdul Rahman bin Isa v. Public Service Commission [1991] 2 MLJ di m.s. 245.

24. Peraturan 37B(5) dan 6, PPKT 2002.

25. Peraturan 34(1) dan 37C(2), PPKT 2002.

26. [1996] 1 MLJ 493.

27. Ibid. "Per Gopal Sri Ram JCA: The current approach to the judicial review of administration powers is that laid down in Rohana bte Ariffin & Anor v. Universiti Sains Malaysia [1988] 2 CLJ 390 (Rep); [1989] 1 MLJ 487, namely whether procedural fairness is meted out in a particular case. Procedural fairness is part of our law because of the terms of Arts. 5(1) and 8(1) of the Federal Constitution. As a general rule, procedural fairness, which includes the giving of reasons for a decision, must be extended to all cases where a fundamental liberty guaranteed by the Federal Constitution is adversely affected in consequence of a decision taken by a public decision-maker, (see pp. 531C, 532B and 5361)."

28. Peraturan 14 dan 15, PPAA 1993.

Sesuatu rayuan pihak yang terkhilaf sejajar dengan Peraturan 14, Peraturan-Peraturan Lembaga Tatatertib Perkhidmatan Awam 1993 (PPAA 1993) bolehlah dipanjangkan kepada Lembaga Rayuan Tatatertib (LRT) secara bertulis berdasarkan kepada alasan yang boleh dikemukakan ialah ketidakwajaran hukuman berbanding dengan kesalahan, samada PBT atau LTT tidak menimbangkan fakta dan bukti yang dikemukakan, prosedur yang salah digunakan atau wujud berat sebelah (*bias*) semasa membuat keputusan.²⁹

LRT hanya boleh mendengar rayuan di atas merit rayuan sahaja tanpa apa-apa kenyataan lanjut, namun sekiranya patut dan adil untuk mendapatkan apa-apa pernyataan lanjut, LRT boleh mendapatkan pernyataan lanjut³⁰ bagi mencapai keadilan dalam rayuan tersebut.

(ii) Prinsip *nemo judex in causa sua potest* iaitu tidak berat sebelah.

Sesuatu keputusan yang dibuat hendaklah bebas daripada berat sebelah dan prasangka. Perkara ini boleh berlaku disebabkan pihak-pihak yang terlibat ada kepentingan atau pihak yang mengadili kes mempunyai pertalian dengan pegawai yang akan diambil tindakan.

Prinsip yang digunakan bagi mengukur samada sesuatu perkara itu adalah berat sebelah atau pun tidak, telah diberikan penekanan dengan jelasnya di dalam kes *Tuan Hj. Maidin bin Hj. Manap v. Lembaga Jurukur Tanah Semenanjung Malaysia* [2000] 1 LNS 265³¹; yang mana Mahkamah telah memutuskan:

'It is to be remembered that no rules have been made regarding the procedure to be followed at inquiries held under s. 17. In such a case, I am of the view the Board must do its best to act justly and to reach a decision by just means. "If a statute prescribes the means it must employ them. If it is left without express guidance, it must still act honestly and by honest means". See per Lord Shaw in the case of Local Government Board v. Arlidge [1915] AC 120 at p. 132-3. On aspect of the concept of natural justice the principle of "nemo judex in re sua" which literally means that a man should not be a judge in his own cause or that an adjudicator must be impartial. The principle that bias disqualifies an individual from acting as an adjudicator flows from the maxims.

(1) *A man must not be judge in his own cause;*
(2) *Not only should justice be done, but it should be seen to be done,*

The test of personal bias on the part of the decision-maker is not whether there was actual prejudice against the appellant or not. The courts do not go into the facts of the true case to see whether or not the appellant had been prejudiced in fact. The test is whether there is "real likelihood" of bias in the facts of the case and this had to be ascertained with reference to the "right minded persons".'

Dalam erti kata lain, sekiranya terdapat perhubungan atau pertalian kepentingan yang boleh menimbulkan syak munasabah untuk sesuatu keputusan yang dibuat adalah tidak adil atau berat sebelah, maka ianya akan memberikan ruang kepada penjawat awam untuk membawa kes beliau ke pengadilan Mahkamah.³²

29. Peraturan 10(1), PPAA 1993.

30. Peraturan 16, PPAA 1993.

31. [2000]1 LNS 265.

32. *Arbain Bin Basri V. Ketua Polis Negara & Anor* [2008] 8 MLJ 277

E. KESIMPULAN

Berdasarkan kepada analisa, kajian serta kes-kes di atas, kita dapat membuat kesimpulan bahawa terdapat perkembangan dalam pengaplikasian prinsip keadilan asasi dengan memberikan hak untuk didengar (*right to be heard*) dalam mempertimbangkan keputusan bagi kes-kes pendengaran tatatertib di dalam perkhidmatan awam.³³ Prinsip ini adalah penting bagi memastikan kesemua pihak yang terlibat dalam prosedur diberikan ruang dan peluang untuk mencapai keadilan dalam sesuatu prosedur tersebut. Prinsip ini juga dikembangkan dengan memasukkan pertimbangan hak-hak asasi manusia (*human rights*) sebagaimana yang dinyatakan dalam *Universal Declarations of Human Rights 1948 (UDHR 1948)*.³⁴

Sebagaimana yang telah dinyatakan di dalam kes-kes di atas, campur tangan melalui kuasa mahkamah hanya boleh membetulkan sesuatu keputusan pemecatan yang dilihat tidak wajar.³⁵ Kuasa mahkamah bukan sahaja melihat kepada prosedur-prosedur dan peraturan-peraturan yang perlu dipatuhi tetapi juga merit kes yang diputuskan oleh pihak pentadbiran turut diteliti. bukan sampai sebagai pembuat hukuman kesalahan pelanggaran disiplin jabatan, tapi setakat membatalkan keputusan yang dibuat oleh pihak pentadbiran. Mahkamah percaya sesuatu jabatan lebih sesuai dan arif untuk menentukan hukuman yang setimpal bagi setiap kesalahan disiplin jabatan.³⁶

Jelas di sini, sekiranya segala peraturan yang telah dibuat dipatuhi dan keadilan semula jadi ketika membuat keputusan dipertimbangkan dengan sewajarnya, mahkamah tidak akan campur tangan dan mengubah apa-apa keputusan yang telah dibuat melainkan ianya adalah tidak mengikut prosedur-prosedur dan prinsip keadilan yang telus dan saksama. Perlu diingatkan bahawa setiap keadilan yang hendak ditegakkan bukanlah hanya untuk kepentingan dan keadilan buat seseorang pegawai yang dituduh sahaja malahan keadilan ini juga perlu ditegakkan dalam melindungi kepentingan perkhidmatan awam kepada jabatan/agensi Kerajaan yang telah ditugaskan untuk melaksanakan dan mendengar segala kes-kes tatatertib yang melibatkan tindakan tatatertib penjawat awam jua.³⁷

PENAFIAN : Pandangan dan pendapat yang dinyatakan dalam mana-mana artikel adalah pendapat penulis dan tidak mewakili pandangan ILKAP mahupun Kerajaan Malaysia.

34. Perkara 10 UDHR 1948 yang menggariskan seseorang itu perlu diberikan hak untuk diadili dengan secara adil dan saksama. Perkara ini juga dinyatakan dengan terang di dalam Perkara 5(1) Perlembagaan Persekutuan jua.

35. *Ibid*, n. 27 sepertimana yang dinyatakan dalam kes *Hong Leong*.

36. Abdul Aziz Hussin, 1994, Undang-Undang yang mengenai Kelakuan dan Tatatertib Penjawat Awam: Hak dan Tanggungjawab, Pencetakan Dewan Bahasa dan Pustaka, Selangor.

37. *Ng Hock Cheng v Pengarah Am Penjara & Ors* [1998] 1 MLJ 153.

Dr Anjli Doshi-Gandhi

Deputy Director General (Policy), National Population and Family Development Board (LPPKN), Mac 28, 2016

Putuskan Hubungan Digital, Berhubung Semula Secara Emosi

Sudah pasti, trend masa depan bersifat digital. Namun, kita perlu tahu di mana batasnya dan cegah diri kita daripada terlalu asyik dengannya. Kegagalan untuk berbuat demikian akan menjurus kepada ketagihan digital. Ibu bapa kini begitu mudah menyerahkan telefon pintar

atau tablet kepada anak mereka supaya mereka kekal terhibur, ia telah menjadi satu kebiasaan pula.

Walaupun bagaimanapun, di sinilah ibu bapa harus mengenakan disiplin diri untuk mengelakkan masalah. Sebagai ibu bapa, anda harus menunjukkan teladan yang baik.

Tiada Pengganti Kepada Ibu Bapa

Salah satu kegunaan lazim peranti elektronik ialah sebagai 'pengasuh digital'. Sering kali, ibu bapa mencari jalan keluar mudah dengan memberi peranti kepada anak mereka untuk menonton rancangan atau bermain permainan demi mendapat sedikit keamanan.

Namun, cara ini sangat berisiko terutamanya jika ia menjadi kebiasaan atau rutin anak anda (bahagian seterusnya artikel utama ini akan menekankan bahaya penggunaan peranti elektronik dalam perkembangan anak anda). Apa yang bermula sebagai cara untuk menghabiskan masa lapang lama kelamaan bertukar menjadi tabiat berbahaya. Malah, kanak-kanak seawal empat tahun dilaporkan ketagih kepadanya. Pakar-pakar memberi amaran bahawa membenarkan kanak-kanak petatih bermain dengan tablet atau telefon pintar secara berlebihan boleh menyebabkan ketagihan

kepada teknologi digital dan menyebabkan kesan jangka panjang yang serius.

Masa Bersama Keluarga Adalah Penting

Sememangnya, masa berkualiti bersama keluarga kini adalah sama penting seperti pada masa dahulu. Malangnya, terlalu banyak keluarga di Malaysia yang memasuki perangkap digital – keluarga yang dahulunya berhubung secara erat (terutama semasa waktu makan), kini mata masing-masing memandang peranti sendiri dan tidak bercakap dengan satu sama lain.

Sebagai ibu bapa, anda perlu membina hubungan dengan anak anda. Perhubungan yang kukuh adalah kritikal dan meluangkan masa berkualiti bersama akan memastikan anak anda rasa penting dan disayangi. Ini akan membolehkan anda membina kasih sayang yang erat sebagai satu keluarga.

Walaupun terdapat pelbagai cara untuk mencapainya, kunci kejayaan ialah perhatian yang tidak berbelah bagi. Setiap ibu bapa perlu komited – ini bermaksud tidak melakukan berbilang tugas semasa waktu keluarga, iaitu tidak menonton (contohnya, permainan, menghantar pesanan ringkas, menonton filem, dll). Anda boleh mengadakan beberapa 'tradisi' mudah dalam keluarga, seperti:

i) Waktu makan bersama keluarga – lakukan seberapa kerap yang boleh. Ia melibatkan perkara kecil seperti duduk makan bersama atau mengadakan satu perjumpaan besar dengan keluarga atau kawan-kawan. Libatkan anak anda dalam semua aspek termasuk memilih menu, makanan dan persediaan meja. Semua aktiviti ini memberi anda banyak peluang untuk berhubung rapat dengan anak anda, gunakan peluang tersebut sebaik mungkin.

ii) Kerja sekolah – gunakannya sebagai satu cara untuk mengeratkan hubungan dengan anak anda. Untuk mencapainya, anda harus bersikap positif seberapa yang boleh dan jauhi konflik.

iii) Sukan/Senaman – mengajak seluruh keluarga untuk bermain badminton, tenis, futsal, atau hanya bermain kejar-kejar di taman merupakan cara baik untuk meluangkan masa dan bersenam bersama. Ini juga termasuk aktiviti luar seperti mengembara, berjalan kaki, berbasikal, berkelah atau berkhemah bersama.

iv) Aktiviti luar bersama keluarga – sebarang aktiviti yang melibatkan seluruh keluarga memberi peluang untuk berhubung. Aktiviti-aktiviti ini termasuk membeli belah, menonton wayang, persembahan konsert, atau aktiviti keagamaan.

Ingat, masa bersama keluarga harus menyeronokkan bagi semua orang. Dengan cara ini, anak anda akan rasa gembira dan paling penting, disayangi. Pada mulanya, sesi 'detok digital' ini mungkin kelihatan sukar tetapi teruskan dan jangan berputus asa. Dengan meluangkan sedikit masa untuk keluarga perhubungan sesama ahli akan menjadi semakin erat. Hanya satu sahaja peraturan utama – peranti elektronik tidak dibenarkan.

Bukan semuanya negatif

Peranti elektronik mempunyai kegunaan, dan boleh memberi faedah kepada anak anda sekiranya digunakan dengan berhati-hati. Dengan pengawasan yang betul, anak-anak kecil boleh mendapat manfaat daripada:

i) Rangsangan deria dan imaginasi mereka.
• Membantu menggalakkan kebolehan mereka mendengar dan mempelajari bunyi/pertuturan.

ii) Membantu menggalakkan pembelajaran kognitif dan mengembangkan minda yang lebih analitis. Contohnya permainan atau aplikasi yang fokus kepada membangunkan pemikiran inovatif dan kemahiran menyiasat, pemikiran strategik dan kreativiti.

Jangan Biarkan Digital Mengawal Kehidupan Anda

Dalam usaha anda untuk menjadikan masa bersama keluarga penting semula, anda perlu meletakkan batasan. Setiap ahli keluarga harus terlibat. Sudah tentu tiada satu kaedah yang sesuai untuk semua. Anda perlu menggunakan budi bicara anda apabila menentukan batasan. Beberapa cara yang boleh membantu termasuk:

i) Jadualkan masa menonton anak anda dan pastikan anda mengikuti had yang anda letakkan contohnya, tiada masa menonton sebelum tidur atau semasa waktu makan.

ii) Bincangkan dengan anak anda mengenai penggunaan peranti, iaitu bagaimana, bila, dan di mana ia harus digunakan dan paling penting bila mereka harus berhenti. Anda juga mungkin boleh pertimbangkan untuk mengekalkan kawalan penggunaan peranti sama ada dengan memasang sejenis aplikasi/program pengasuhan atau menggunakan kata laluan untuk memastikan anak anda tidak mudah mengaksesnya.

iii) Galakkan perbualan “bebas teknologi” – yang bermaksud bahawa semua telefon atau alat elektronik hendaklah disimpan apabila perbualan sedang berlangsung. Sebarang perbualan atau perbincangan harus mendapat perhatian penuh setiap orang. Didik anak anda untuk mengadakan hubungan mata ketika berbual sebagai satu cara untuk menggalakkan mereka untuk menumpukan perhatian kepada perbualan “secara langsung”.

iv) Menempatkan komputer di tempat yang terbuka akan membantu menghalang anak anda daripada menyalahgunakan kemudahan komputer, memandangkan anda juga mudah untuk mengawasinya. Menghadkan akses anak anda kepada internet juga cara yang baik untuk memastikan dia hanya boleh melayari internet semasa anda ada. Ini boleh dilakukan sama ada dengan memasang program komputer yang hanya membenarkan akses pada masa-masa yang ditentukan sahaja. Anda juga harus mengawasi aktiviti dalam taliannya.

Lakukan Usaha Bersungguh-Sungguh

Dahulukan keluarga anda daripada peranti atau gajet! Pastikan terdapat masa bersama keluarga yang bebas daripada menonton di mana semua orang menyimpan peranti mereka. Adakan perbualan yang bermakna atau berinteraksi antara satu sama lain. Jangan terlalu asyik menekan-nekan skrin kecil itu. Sudah tentu kehidupan nyata mengatasi kehidupan digital atau kehidupan maya. Dengan menjadi contoh kepada anak anda mereka akan lebih mudah berbuat demikian. Memandangkan peraturan yang sama dikenakan kepada semua orang, tiada alasan bagi anak anda untuk meminta dikecualikan daripada peraturan yang mudah ini.

Sumber Artikel :

<https://mypositiveparenting.org/ms/2016/03/28/p-utuskan-hubungan-digital-berhubung-semula-se-cara-emosi/>

KURSUS 'TRAITS OF HIGHLY EFFECTIVE JUDICIAL AND LEGAL TRAINING OFFICER' PADA 9 HINGGA 13 APRIL 2018 DI KEM BINA NEGARA, KUNDASANG, SABAH.

Kursus 'Traits of Highly Effective Judicial and Legal Training Officer' telah diadakan pada 9 hingga 13 Mac 2018 bagi Pegawai Latihan Institut Latihan Kehakiman dan Perundangan (ILKAP) yang diadakan di Kem Bina Negara, Kundasang, Sabah. Kursus ini adalah salah satu Program Latihan Tenaga Pengajar Institut Latihan Awam (ILA) di bawah Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA) yang dilaksanakan oleh pihak ILKAP sebagai Institut Latihan Awam

bagi memastikan kualiti latihan yang relevan bagi melatih dan mendedahkan pegawai dan kakitangan ILKAP untuk menjadi lebih profesional dan mempunyai kepakaran dan kemahiran yang tinggi. Kursus ini dihadiri oleh seramai 24 orang peserta yang terdiri daripada pegawai dan kakitangan ILKAP.

KURSUS PRINSIP KEADILAN ASASI: PENGENDALIAN DAN PENGURUSAN LATIHAN KEHAKIMAN DAN PERUNDANGAN PADA 26 HINGGA 30 OGOS 2018 DI KEM BINA NEGARA, JALAN BATU ASAH, MUKIM ULU MELAKA, LANGKAWI KEDAH

Kursus Prinsip Keadilan Asasi: Pengendalian dan Pengurusan Latihan Kehakiman dan Perundangan telah diadakan pada 26 hingga 30 Ogos 2018 untuk Pegawai Latihan Institut Latihan Kehakiman dan Perundangan (ILKAP) bertempat di Kem Bina Negara, Jalan Batu Asah, Mukim Ulu Melaka, Langkawi, Kedah. Kursus ini adalah salah satu Program Latihan Tenaga Pengajar Institut Latihan Awam (ILA) di bawah Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA) yang dilaksanakan oleh pihak ILKAP sebagai

Institut Latihan Awam bagi memastikan kualiti latihan yang relevan bagi melatih dan mendedahkan pegawai dan kakitangan ILKAP untuk menjadi lebih profesional dan mempunyai kepakaran dan kemahiran yang tinggi. Kursus ini dihadiri oleh seramai 20 orang peserta yang terdiri daripada pegawai dan kakitangan ILKAP.

KURSUS INTEGRITI DAN PENETAPAN STANDARD KEHAKIMAN DAN PERUNDANGAN PADA 12 HINGGA 15 SEPTEMBER 2018 DI AKADEMI KASTAM DIRAJA MALAYSIA (AKMAL), KUCHING, SARAWAK.

Kursus Integriti dan Penetapan Standard Kehakiman dan Perundangan telah diadakan pada 12 hingga 15 September 2018 untuk Pegawai Latihan Institut Latihan Kehakiman dan Perundangan (ILKAP) bertempat di Akademi Kastam Diraja Malaysia (AKMAL), Kuching, Sarawak.

Kursus ini adalah salah satu Program Latihan Tenaga Pengajar Institut Latihan Awam (ILA) di bawah Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA) yang dilaksanakan oleh pihak ILKAP sebagai Institut Latihan Awam bagi memastikan kualiti latihan yang relevan dengan bertunjangkan kepada aspek nilai, etika dan integriti yang diterapkan kepada pegawai dan kakitangan ILKAP. Kursus ini dihadiri oleh seramai 27 orang peserta yang terdiri daripada pegawai dan kakitangan ILKAP.

AKTIVITI ILKAP

JUN 2018

(a) 7 JUN 2018

MAJLIS 3 SERANGKAI - QURAN HOUR, KHATAM QURAN
DAN CERAMAH AGAMA SEMPENA BULAN RAMADHAN

(b) 8 JUN 2018

PENYAMPAIAN SUMBANGAN SEMPENA BULAN RAMADHAN
KEPADA PONDOK TAHFIZ HJ. NORDIN

AKTIVITI ILKAP

JULAI 2018

(a) 6 JULAI 2018

SAMBUTAN HARI RAYA AIDILFITRI

(b) 13 JULAI 2018

BICARA INOVASI BIL. 2 TAHUN 2018

INSIGHT

ILKAP E-NEWS LETTER

JUN-DIS
2018
Issue 2

AKTIVITI ILKAP

(c) 19 JULAI 2018

LAWATAN BRITISH HIGH COMMISSION &
TEMUBUAL MALAYSIA PROGRES

OGOS 2018

(a) 7 OGOS 2018

PROGRAM JOM DERMA DARAH

INSIGHT

ILKAP E-NEWS LETTER

JUN-DIS
2018

Issue 2

AKTIVITI ILKAP

(b) 10 OGOS 2018

SAMBUTAN AMBANG MERDEKA & PROGRAM SEMBELIHAN

SEPTEMBER 2018

(a) 7 SEPTEMBER 2018

CERAMAH AWAL MUHARAM & KURSUS PENGURUSAN JENAZAH

INSIGHT

ILKAP E-NEWS LETTER

JUN-DIS
2018

Issue 2

AKTIVITI ILKAP

OKTOBER 2018

(a) 4 OKTOBER 2018

FAREWELL TIMBALAN KETUA PENGARAH

(b) 12 OKTOBER 2018

PROGRAM ILKAP SPEAKER SERIES BIL. 2 TAHUN 2018

AKTIVITI ILKAP

(c) 15 OKTOBER 2018

AUDIT ISO

(d) 25 OKTOBER 2018

MESYUARAT LEMBAGA PENGURUSAN ILKAP BIL. 2 TAHUN 2018

INSIGHT

ILKAP E-NEWS LETTER

JUN-DIS
2018

Issue 2

AKTIVITI ILKAP

(e) 31 OKTOBER 2018

PERHIMPUNAN BULANAN ILKAP BIL. 3 TAHUN 2018 &
CERAMAH INTEGRITI SPRM

NOVEMBER 2018

(a) 14 - 16 NOVEMBER 2018

KURSUS KECEMERLANGAN ORGANISASI
ILKAP 2018

INSIGHT

ILKAP E-NEWS LETTER

JUN-DIS
2018
Issue 2

KETUA PROJEK

RAFIQHA HANIM BINTI MOHD ROSLI

TEMUBUAL PERSONALITI PILIHAN

RAFIQHA HANIM BINTI MOHD ROSLI
MOHD ASHRAF BIN ABD HAMID
ANIS NAZIHA BINTI CHE ABDUL RAHMAN

ARTIKEL PERUNDANGAN

RAFIQHA HANIM BINTI MOHD ROSLI
HASLAMIZAN MALIKI

ARTIKEL TEKNOLOGI MAKLUMAT

MARIANA BINTI NONG

LAPORAN PROGRAM ISS 2/2018

SALMI ABDUR RAHMAN

LAPORAN AKTIVITI INOVASI DAN PEMILIHAN GAMBAR AKTIVITI KELAB SUKAN DAN KEBAJIKAN ILKAP

RIZANA BINTI MALIK
NORLIZA BINTI YEM

URUSAN GRAFIK

SHHRUL FIRDAUS MOHD SHAHIRI
LUQMAN HAKIM BIN ZOLKFLLEE